

Pistolet maszynowy Thompson M1A1

11,43 mm Pistolet maszynowy Thompson M1A1

Kalibru 0.45 cala (11,43 mm)

Historia konstrukcji

Został opracowany w amerykańskich zakładach Auto-Ordnance Corp. (firma powołana w 1916 roku). Założycielem firmy i osobą odpowiedzialną za nadzór konstruktorski nad opracowaniem broni był John Taliaferro Thompson. W konstrukcji broni wykorzystano patent Johna Blisha na zamek półswobodny. Prace projektowe ukończono dopiero w 1919 roku, zbyt późno aby nowa broń wzięła udział w działaniach podczas Pierwszej Wojny Światowej.

Broń była skomplikowana w produkcji ponieważ wykorzystywała wiele elementów wymagających precyzyjnej obróbki skrawaniem. W konsekwencji pierwsze egzemplarze kosztowały 209 USD (dla porównania samochód osobowy Ford T kosztował 400 USD). Produkcję seryjną podjęły początkowo zakłady Colt's Patent Fire Arms Manufacturing Co. w Hartford, stan Connecticut. Nowa

broń trafiła najpierw w niewielkich ilościach na uzbrojenie piechoty morskiej US Marine Corps pod oznaczeniem M1921, a w 1938 roku pod oznaczeniem M1928A1 weszła na wyposażenie wojsk lądowych US Army (indeks SNL A-32). W 1939 roku Francja zakupiła 3.750 egzemplarzy (plus 30 milionów naboji) na potrzeby rozbudowywanej armii, a potem także brytyjska misja zakupowa.

Pierwsza wersja M1928 była produkowana w zakładach Colt, natomiast wersję M1928A1 produkowano w nowo wybudowanych zakładach Auto-Ordnance Corp. w Bridgeport, stan Connecticut oraz Savage Arms w Utica, stan New York. Łącznie wyprodukowano 562.511 egzemplarzy. Cena jednostkowa wynosiła 220 USD.

Amerykańscy żołnierze US Marine Corps podczas walk na Pacyfiku (II Wojna Światowa)

Pistolet maszynowy M1 był używany przez siły zbrojne USA. Został opracowany w amerykańskich zakładach Auto-Ordnance Corp. w Bridgeport, stan Connecticut. Jest to uproszczona wersja wcześniejszego modelu pistoletu maszynowego M1928A1. Został przyjęty na uzbrojenie w kwietniu 1942 roku (indeks SNL A-32). Zmiana sposobu działania zamka oraz liczne uproszczenia technologiczne (w wersji M1A1 jeszcze bardziej uproszczono kształt zamka i wprowadzono stałą iglicę) pozwoliły w lutym 1944 roku obniżyć cenę jednostkową nowego modelu do 44 USD. Produkcję pistoletów maszynowych tego typu zakończono w 1944 roku, po wyprodukowaniu 1.387.134 egzemplarzy. Głównymi producentami były firmy Auto Ordnance Corp. w Bridgeport, stan Connecticut, gdzie wyprodukowano 847.991 egzemplarzy, oraz Savage Arms w Utica, stan New York, gdzie powstało 539.143

egzemplarzy.

Opis konstrukcji

Automatyka broni wykorzystuje energię zamka swobodnego, strzela z zamka otwartego. Lufa gwintowana, zaopatrzona w 6 prawoskrętnych bruzd o skoku 406 mm, wkręcana w komorę zamkową. Zamek wykonanego w postaci jednolitego bloku ze stałą iglicą (w modelu M1A1). Rączka zamkowa umieszczona z boku komory zamkowej, po prawej stronie. Przełącznik rodzaju ognia (ogień pojedynczy lub ciągły) zintegrowany z bezpiecznikiem, sterowany skrzydełkowym przełącznikiem umieszczonym nad urządzeniem spustowym.

Zasilanie broni w amunicję za pomocą dwurzędowego magazynka pudełkowego wkładanego do gniazda od dołu. Zastosowano celownik przeziernikowy ze stałą nastawą, współpracujący z muszką umieszczoną nad wylotem lufy. Przed umieszczonym od spodu gnieździe magazynka znajdowała się prostopadłościenna drewniana nakładka. Także kolba i chwyt pistoletowy były wykonane z drewna.

Niemieccy spadochroniarze oglądają zdobyczny M1A1

Zastosowana amunicja

Początkowo stosowano łuski mosiężne o masie 5,64 g, a

następnie stalowe o masie 5,05 g, długości 22,81 mm i średnicy kryzy 12,02 mm. Naboje pakowano po 20 sztuk w kartonowe opakowania, 5 opakowań w pudełka mieszczące 100 naboii, a 20 pudełek w zbiorcze drewniane skrzynki mieszczące 2.000 naboii (wymiary 418 x 322 x 190 mm).

Pusty magazynek na 20 naboii ma masę 181 g, a na 30 naboii 227 g.

1. Zwykła Cartridge, Ball, Caliber .45, M1911;

Długość naboju: 32,38 mm

Długość pocisku: 17,27 mm

Masa naboju: 20,08 g

Masa pocisku: 15,16 g

Masa ładunku miotającego: 0,32 g

Prędkość wylotowa: 280 m/s

Doność: praktyczna 100 jardów = 91,44 metrów

Pocisk pełnopłaszczowy z ołowianym rdzeniem.

2. Zwykła ze smugaczem Cartridge, Tracer, caliber .45, M26;

Długość naboju: 32,38 mm

Długość pocisku: 17,27 mm

Masa naboju: 18,85 g

Masa pocisku: 13,48 g

Masa ładunku miotającego: 0,39 g

Prędkość wylotowa: 280 m/s

Doność: praktyczna 100 jardów = 91,4 m

Pocisk pełnopłaszczowy z ołowianym rdzeniem i smugaczem w części dennej. Dla łatwej identyfikacji pocisk z czubkiem w kolorze czerwonym.

Zdjęcia z magazynu Life, przedstawiającego Wietnamskiego żołnierza uzbrojonego w pistolet maszynowy M1A1, lata 60.-te XX wieku, Wietnam Południowy

3. Ślepa Cartridge, Blank, Caliber .45, M1;

Długość naboju: 28,2 mm

Masa naboju: 7,97 g

Masa ładunku miotającego: 0,39 g

Używane do celów szkoleniowych naboje pozbawione pocisku.

4. Atrapa Cartridge, Dummy, Caliber .45, M1921;

Długość naboju: 32,38 mm

Masa naboju: 20,28 g

Amunicja używana do celów szkoleniowych. Dla łatwej identyfikacji na obwodzie łuski znajdowały się otwory, brak spłonki w części dennej.

5. Testowa Cartridge, High Pressure Test, Caliber .45, M1;

Długość naboju: 32,38 mm

Masa naboju: 21,18 g

Masa ładunku miotającego: 0,45 g

Amunicja używana dla testowania wytrzymałości lufy badanej broni, o zwiększonym ładunku miotającym.

W niemieckim katalogu zagranicznego uzbrojenia otrzymał oznaczenie Maschinenpistole 761 (a).

Autor – zdjęcia: Dawid Kalka

Ekspонат ze zbiorów: Fort Gerharda – Muzeum Obrony Wybrzeża,
Świnoujście, Polska

Podstawowe dane taktyczno-techniczne

Kaliber: 11,25 mm

Amunicja: 11,25 × 23 (.45 ACP)

Masa własna: bez magazynka 4,74 kg

Długość całkowita: 811 mm

Długość lufy: 267 mm

Długość linii celowniczej: 536 mm

Zasilanie: magazynek na 20 lub 30 naboii

Szybkostrzelność: teoretyczna 700-800 strz./min.

Autor – zdjęcia: Dawid Kałka

Bibliografia

1. <http://www.dws-xip.pl/encyklopedia/category/kraje/us/inf-us/infs-us/>
2. https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:M1A1_Grease_gun
3. Karabiny karabinki i pistolety maszynowe Encyklopedia długiej broni wojskowej XX wieku – Żuk Aleksandr B.
4. Witold Głębowicz, Roman Matuszewski, Tomasz Nowakowski: Indywidualna broń strzelecka II wojny światowej, Warszawa 2010